

SIRIUS Watch 2018:

"VLOGA NEFORMALNEGA IZOBRAŽEVANJA V VKLJUČEVANJU OTROK PRISELJENCEV: POVEZANOST S ŠOLAMI "

O metodologiji

SIRIUS Watch je aktivnost, s katero evropska mreža za politike izobraževanja priseljencev SIRIUS spremlja in podpira razvoj ter učinkovito izvajanje vključujočih izobraževalnih politik po vsej EU, tako da na letni ravni pregleduje in zbira podatke o različnih aspektih izobraževanja priseljencev. V letu 2018 smo v okviru *SIRIUS Watch* orisali možnosti za boljše prepoznavanje sinergij med formalnim in neformalnim izobraževanjem, z namenom njihove krepitve in razširjanja, da bi izboljšali učne izkušnje za vse otroke, še posebej otroke priseljencev. Podatki, ki so bili zbrani in analizirani za poročilo SIRIUS Watch 2018, temeljijo na poglobljenem pregledu literature in prispevkih SIRIUS-ovih nacionalnih partnerjev, ki so v vsaki od 17 držav članic izvedli raziskavo tega področja (tudi s pomočjo intervjujev).

Celovit pristop in **horizontalno medsebojno povezovanje šol** so v literaturi opredeljeni kot ključni dejavniki pri zagotavljanju vključenosti in pravičnosti v izobraževanju. Kar nekaj nedavnih strategij na ravni EU in nacionalnih držav je poudarilo pomembno vlogo neformalnega učenja pri integraciji otrok s priseljenkim ozadjem. To je še posebej pomembno, saj otroci porabijo okoli 85 % svojega aktivnega časa zunaj šole. Sodelovanje med akterji neformalnega izobraževanja in šolami zato lahko **nudi dodatno razsežnost tradicionalnim izobraževalnim praksam**, saj krepi zmogljivost šol za nagovarjanje individualnih potreb (na novo prispelih) učencev priseljencev.

Čeprav so koristi takšnega sodelovanja pri celostnem razvoju otrok v literaturi in političnih strategijah splošno priznane, **v praksi še ni zaslediti sistematičnega pristopa**. Prav tako se zdi, da med številnimi zainteresiranimi stranmi v izobraževanju ni jasno prepoznane potrebe po sodelovanju med različnimi vrstami izvajalcev izobraževanja, niti razumevanja mehanizmov, s katerimi bi takšna partnerstva lahko delovala na trajnosten in kontinuiran način v korist vseh otrok, še zlasti priseljenkih.

Kljub temu želimo v okviru *SIRIUS Watch* opozoriti, da v državah članicah obstajajo številni primeri ad hoc projektov in praks, ki jih izvajajo različni akterji civilne družbe in posamezne šole, da bi omogočili vključevanje priseljenkih in begunskih otrok v izobraževalni proces. Ti projekti in prakse si prizadevajo najti sinergije pri delu nevladnih organizacij in šol ter **nadgrajevati strokovno znanje in dosežke**. Državne pobude, kot so celodnevne ali skupnostne šole, so običajno usmerjene k vsem otrokom na splošno, ne da bi bile izrecno namenjene integraciji priseljencev.

Primeri pobud in pristopov

Tematski poudarek integracijskih projektov	Načini sodelovanja med šolami in izvajalci neformalnega izobraževanja
Jezikovna in učna pomoč, mentorstvo Psihološka in socialno-čustvena podpora Priprava na prehod v formalno izobraževanje Krepitev rezilientnosti in kulturno ozaveščanje s športom in kulturo Ozaveščanje o radikalizaciji in nasilju	Skupne ure oziroma pouk za vse učence/-ke Strokovna podpora šolam Šolski projekti in prostovoljstvo učencev/-k Skupnostne izvenšolske dejavnosti v šolah Usposabljanja učiteljev (s strani nevladnih organizacij in drugih akterjev v lokalni skupnosti) Priznavanje in vrednotenje neformalno pridobljenega znanja

Uspešnost in koristnost takšnih pobud za priseljenske otroke je odvisna od prizadevanj javnih služb in odločevalcev, **da bi bile te izven-šolske dejavnosti bolj dostopne in na voljo ranljivim skupinam otrok.** Čeprav naši izsledki nakazujejo, da pobude za mnoga partnerstva prihajajo ali s strani šol ali nevladnih organizacij ali javnih organizacij v lokalni skupnosti, se pojavljajo dokazi, da je takšno **sodelovanje učinkovitejše in bolj strukturirano, če ga podpirajo (lokalni) odločevalci oz. oblikovalci politik.** Pristojni javni organi (npr. ministrstva ali občine) lahko pomagajo spodbuditi nadgradnjo ali razširjanje takšnih pobud z ozaveščanjem, zagotavljanjem doslednih političnih okvirov in prednostnih nalog, zagotavljanjem ustreznih priložnosti za poklicni razvoj, spodbujanjem kulture evalvacij in raziskav, razvijanjem smernic in izboljšanjem zmogljivosti šol in akterjev neformalnega izobraževanja, da ustvarijo partnerstva za vključevanje.

Ključne ovire:

- Pomanjkanje usklajene vizije in konceptualizacije neformalnega izobraževanja,
- Neregulirano število izvajalcev neformalnega izobraževanja (oz. ni pregledne predstavitve),
- Nejasna kakovost programov neformalnega izobraževanja,
- Različen kadrovski obseg in kompetence izvajalcev,
- Pomanjkanje mehanizmov za potrjevanje in priznavanje neformalnih izkušenj na ravni formalnega izobraževanja,
- Pomanjkanje evalvacij in raziskav.

Izsledki naših pregledov stanja in raziskave nakazujejo, da se **šole bolj verjetno odpirajo in vključijo ponudnike neformalnega izobraževanja v učni proces**, tedaj ko:

- imajo **dovolj avtonomije** pri kurikulu, metodah poučevanja, zaposlovanju in finančnih sredstvih;
- imajo **zmogljivosti in priložnosti** (vključno z ustreznim financiranjem) za sodelovanje v partnerstvih in omrežjih;
- jih podpirajo **ustrezni sistemi strokovnega razvoja** za učitelje in vodstva šol, pa tudi ustrezna **metodološka orodja in smernice** (npr. mehanizmi potrjevanja in priznavanja kompetenc, pridobljenih z neformalnim izobraževanjem);
- so podprte z metodološko ustrezno in veljavno **evalvacijo in spremljanjem** podatkov o kakovosti, dejavnikih uspeha in vplivu različnih programov.